

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 274.

V Ljubljani, v četrtek 27. novembra 1884.

Letnik XII.

Duhovenstvo se vmešava.

Kdo bi si mislil, da bo govor, katerega je govoril v avstrijski delegaciji tirolski poslanec monsig. Greuter proti dvoboju privzdignil iz ravnotežja toliko nasprotnikov in provzročil toliko zabavlje in psovka na kaloliško duhovenstvo. Da je grajal dvoboj in opozoril nanj vojnega ministra, s tem je spolnil le svojo dolžnost kot zvest podanik, ki hoče, da se državne postave spolnujejo in pa kot zvest katoličan, ki se mora potegovati za moralna načela. A kaj je liberalcem vse to, ki so sami sebi najvišja postava, kaj izdaja pri njih vse dokazovanje in sklicevanje na državne postave! Tak dogodek porabijo posebno zdaj o časnikarski suši, da kričijo in psujejo duhovenstvo. Tako se je tudi zdaj zgodilo po izvrstnem govoru tirolskega poslanca. Vse liberalno, „kar leze in kar gré“, vse meni, da je dobilo nalogo opravljati posel vrhovnega presojevalca v tej zadevi. Kaka je njihova sodba, si vsak lahko že naprej misli. Vsi so v tem edini, da je Greuterjev govor nov dokaz, kako vladeželjno je katoliško duhovenstvo in kako se povsodi vtika v zadeve, ki ji niso nič mar. Na tako očitjanje in natolcevanje podamo le odlomek članka, katerega je prinesel zadnje dni Goriški „L'Eco“.

Omenjeni list piše:

„Neko čudno navado, ako je nočemo opravičevati z nevednostjo, imajo liberalci, ki takoj, ko duhovenstvo dvigne svoj glas proti zmoti ali pregrehi, kričijo o nevdržljivosti duhovenstva in se še izmišljajo, da se duhovenstvo vtika kamor bi se ne smelo. Liberalci pa v resnici cerkev smešijo, nasprotujejo delavnosti njeni, ovirajo razširjevanje pravih nauk, podpirajo protikatoliške sekte, in ugrabljajo cerkvena posestva — vse to mislijo, da je dovoljeno, in še marsikaj podobnega so storili liberalci v zadevah, ki so ozko združene s cerkvijo, proti načelom vere in pravičnosti. Vse to zanje ni bilo vtikanje, ki so oboževalci novodobne države. Neopravičeno vtikanje je samo od strani duhovenstva, kadar dvigne svoje orožje proti nasprotnikom.“

Je-li ni tudi pred delegacijami v Budapeštu poslanec Latour se pritoževal, češ, da monsig. Greuter krivo ravna, da se proti dvoboju med vojaki hučuje, kajti on ne sme soditi o zadevah častniških.

Lahko bi razumeli, da bi monsig. Greuter ne prišel soditi o ukazih ali navadah častniških, ako bi to zadevalo način, kako se suče meč, ali kako se ukazujejo vaje vojaške. A dokazovanje, vsled kojega je tirolski poslanec vzbudil zanimanje svojih tovarišev, je stvar, ki zadeva vest in ki se tiče vere, s katero se pa z največjim indiferentizmom njene izrečne določbe oskrunjajo. Bila je nadalje dolžnost in pravica monsig. Greuter-ja; kajti ne tiče se samo vojaškega vprašanja, še se razkriva nepravilna, brezbožna in nenravna navada, bodi si že, da se nahaja med častništvom, ali med odvetništvom, ali plemstvom, ali koder si bodi. Kar je slabo samo v sebi, je slabo na vsak način in tu ne pomaga noben naslov, niti vojaški pasovi. Treba je, da se tu spominjamo, da v tem slučaju ne obsoja samo katoliška cerkev dvoboja z najhujšimi kaznimi, s tem, da kaznuje vse vdeležence; ni samo cerkev izrečno obsodila nekatere slučaje, v drugih naj bi bil dvoboj dovoljen, med kterimi je tudi oni, ki se tiče vojaške časti. To bi bilo dovolj za onega, ki se hoče imenovati katolika. A i naravni zakon, kojemu so podvrženi ljudje vsakega veroizpovedanja prepoveduje in graja dvoboj, ki je isto tako neumen kot brezbožen.“

Nato dokazuje „L'Eco“, da je z moralnega in modroslovskega stališča dvoboj neopravičena navada, da se dvobojnik pregreši proti Bogu in državi in sklepa:

„Liberalci si pa v kljub temu mislijo: Še vedno je čas, da se prepričamo o svoji krivici; in nikakor ne morejo prenesti, da bi se jim od ktere koli strani reklo, da nima prav, kakor tega tudi ni mogel g. Latour, ki pravi, da je v gotovih slučajih za vojaka drugačna moralna postava veljavna, nego za druge ljudi! In ako blag in moder mož to zanika, ako katoliški duhoven zagotavlja, da to ne more biti,

kriči se, da se duhovenstvo vmešava v stvari, ki ne spadajo v njegovo področje, kot bi se ne tikalo duhovenstva in vsacega poštenjaka čuvati občno moralno in zavirati oskrunjenje božjih in naravnih zakonov.“

Klanje v Macedoniji.

Turku morala bi bila Evropa že zdavno na vrat stopiti in ga popolnoma vničiti. Sto in stokrat se je že pisalo, tisočkrat in tisočkrat že govorilo, da ti ljudje niso za med nas, niso za Evropo in vendar Turčin še jako nebrižno svoj čibuk puši, kjer ga je pušil pred 500 leti. Carigrad je še vedno v rokah nevernikov in po sedanji Macedoniji tečejo iz novega potoki krvi, kakor so tekli pred letom 1878 po Bosni in Hercegovini, kjer je turška spridenost in grozovitost gospodarila. Roparske zadrage po 8 do 10 mož vlačijo se pod komando tega ali onega krvoloka po Macedoniji od kraja do kraja, od sela do sela in delavne Bolgare moré, kakor lesjak kuretnino, kadar se med njo zateče. V okraji Bitolia ali Monastir pomorili so prav v kratkem času več nego 60 ljudi, v Veleškem okraji pa 50. Blizu sela Negilevo napadla je taka roparska zadruga tri pastirje, stare možé od 50 do 60 let. ter jih je povezala, na kar jim je nosove in ušesa porezala. Na to je njihov četovodja krvolok Fejzo zaukazal, da so zvezane siromake s kože dejali. Ko so reveži, sv. Jerneju za las podobni, v lastni krvi v groznih bolečinah na tleh ležali, rajala je divja druhal okoli njih, klicala Allaha in Mohameda, kteremu naj bi bili vsega usmiljenja vredni siromaki svedoki (priče), kako da umejo Turki slovansko kri prelivati. Da so delo po svoje dovršili, izvrtali so nesrečnim pastirjem še oči iz glave, na to so pa njihova trupla na kosce razsekali.

Prav na sličen način vničili in umorili so v ravno tistem kraju bolgarskega popa in dva kmeta, ki sta prišla popa nekaj prašat. Napadla je roparska druhal vse tri skupaj. Tukaj so svoje pe-

LISTEK.

Dvanajst večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

(Dalje.)

Osmi večer.

M. Gosp. doktor, nedavno sem nekje bral, da umetnost nima nikomur služiti, da je sama sebi namen itd. Radoveden sem, kaj vi k temu pravite; iz tega, kar ste dozdaj razpravljali, zdi se mi, da ta nauk Vam ne more ugajati.

J. Naravno, da ne. Kaj je namreč prav za prav ta „umetnost“? Je-li morda kako samooblastno neodvisno bitje?

M. Nikako ne. Nič drugega ni, kakor stvaritev človekova.

J. Nekaj kar je s človekom tako tesno zvezano, da umetnosti pred človekom še bilo ni, ž njim še le je prišla na svet, in brez njega je nemogoča; vzemi človeka in koj je po umetnosti. Iz človeka se je umetnost rodila, kot njegovo pravo, le njemu lastno dete. Zatoraj pa trditi, da je umetnost sebi

namen, neodvisna, je isto, kakor človeka samega za neodvisno bitje preklicati. Ne, ne, kakor je človek z vsemi svojimi čini, z vsem, kar je, ima in dela, popolnoma odvisen od najvišjega bitja, recimo od Boga, tako je tudi umetnost ž njim odvisna in ne sebi namen, ampak le sredstvo v dosego najvišjega namena, katerega imajo vse stvari, toraj tudi človek le v Bogu. To ti je neodvisna umetnost!

M. Tedaj kdor uči njeno absolutno neodvisnost, mora dosledno tajiti Boga?

J. Tako je in ne drugače; in ako ga ne taji, sam sebi uporeka. Samo sebi namen je le neskončno bitje, kdor tedaj daje umetnosti tako absolutnost, jo obožava, a ž njo obožava človeka, ako je pa človek bog, potem čemu še drugega boga? Potem imamo panteizem.

M. To preveliko povičanje umetnosti, kolikor sem zapazil, se večkrat nahaja pri novejših umetnikih.

J. Da, posebno pri nemških, in ker tudi mi vse tako zvesto posnemamo, kar imajo Nemci, nahaja se tudi pri nas.

M. Posebno prenapet slavitelj in, rekel bi, malikovalec umetnosti zdi se mi Schiller.

J. Da, kakor je Kant proglasil znanost za naj-

više dobro, v katerem edino doseže človek svojo sovršenost in srečo, tako smatra Schiller umetnost za najvišjo. Si že pazljivo bral njegovo „Die Künstler“?

M. Že večkrat, celó na pamet sem se jo navadil ter jo predlanskim tudi v šoli deklamoval. Posebno čudne zdele so se mi te besede:

Was wir als Schönheit hier empfunden,
Wird einst als Wahrheit uns entgegen gehen.

„Einst“ — kdaj? Gotovo po smrti. Tedaj umetna lepota (to namreč pomenja Schillerjeva „Schönheit“) pride nam onkraj naproti; kdo ne misli tukaj na to, kar krščanstvo uči o gledanju Boga od obličja do obličja. Postavimo le na mesto „Boga“, Schillerjevo „Wahrheit“, „Schönheit“ und „Kunst“; vidite tedaj umetnost obožano. Ali vendar pa morda pretesno razlagam Schillerjevo pesen, o kateri je sam priznal, da je prenedoločna in nejasna? Morda. A vsekako mu je umetnost neko posebno božje bitje!

Glückselige, die sie, aus Millionen
Die reinsten — ihrem Dienst geweiht,
In deren Brust sie würdigte zu thronen,
Durch deren Mund die Mächtigen geübt,
Die sie auf ewig flammenden Altären,
Erkor, das heilige Feuer ihr zu nähren.

klensko dejanje s tem pričeli, da so jim oči izkopali in nosove porezali; potem so jim posekali noge in roke v sklepih in naposled so jih še le ob glavo dejali!

Posilno oskrunjenje bolgarskih žen in deklet je od strani Turkov po Macedoniji nekaj čisto navadnega. Neko ženo, ktere mož v Mali Aziji v prognanstvu živi, so posebno grdo mučili in oskrunili. Ko se je pri turški oblastnji čez to pritožila, je še poslušati niso hoteli!

In Evropa, izobražena Evropa take prizore, katerih bi se morala celó črna noč sramovati, z mirnim očesom gleda! Ona hladnokrvno dopušča, da se nedolžna kri preliva po Macedoniji, ktera ima vsled Berolinske pogodbe ravno tako pravico do javnega varstva, kakor druge balkanske neturške dežele. Evropa je macedonskim Bolgarom obljubila svoje varstvo, ker jim je odrekla samostojnost. Kako da ga spolnuje, govoré zgoraj navedeni žalostni dogodki! Sram naj je bo! Sram naj bo pa pred vsem samogoltnih Angležev, ki so v prvi vrsti vzrok novih morij. Ko bi se taisti ne bili ob času sklepanja Berolinske pogodbe protivili macedonski samostalnosti, bi danes ne tekla nedolžna slovanska kri po Macedoniji. Turki se ondi namreč bojé za gospodarstvo in zato hočejo bolgarski narod ondi popolnoma zatreti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. novembra.

Notranje dežele.

„N. fr. Pr.“ piše in premišljuje o *bodočih volitvah državnozbornskih* in pride po dolgem in resnem premišljevanju do jako zanimivega zaključka, da bodo sedanjí levičarji, ako pojde dobro, skupaj spravili nemško-narodno stranko okoli 100 glasov manjšine. Misli o zmagi se toraj nemško-liberalni patroni že popustili, in so sedaj že zadovoljni, če se jim stranka sploh le še ohrani! Čudno jim mora vendar-le pri srečju biti možem, ki so se, če tudi propadli, pred šestimi leti čutili se tako krepke, da so Taaffeja s celo vlado vred v šestih tednih s kostmi in kožo kar pohrustati hoteli; zdaj se pa že samo za obstanek lastne stranke tresejo! Mogoče je pa tudi, da vse to spoznavanje samega sebe in svoje slabosti ni družega nego le zgolj volilen maneuver, s katerim nas mislijo obeliti, da bi pri bodočih volitvah ne napeli vseh naših sil?

Vnanje države.

Srbija napreduje, da je čuda! Vse svoje moči zastavila je na povzdigo prometa, ki je prva podlaga vsaki cvetoči državi in ne vstaši se še tako velikih gmotnih žrtev, samo da so taiste ugodne, da jo približajo za nekaj sto kilometrov svetovnemu prometu, s katerim je bila do sedaj edino le po Donovi zvezana na jugu. Ne bo dolgo in najmlajša kraljevina stopila bo v dotiko s srednjim morjem kar na treh mestih. Vezala se bo z njim pri Solunu, kedar se bo Turčinom zljubilo dodelati železnično progo Solun-Mitrovica iz Skopelj do Vranje. Vsled postranskih železnih prog, ki jih bo iz svoje glavne po Moravski dolini napeljane železnice izpeljala na vse kraje po deželi, odprla bo pridelkom njenim dober trg, ktereга sedaj

pogrešajo. Posebno češplje in prešiči prodajali se bodo laglje, kakor je to sedaj ondi mogoče. Pred vsem drugim je pa dalje Srbom na tem ležeče, da bi se z Bosno in Hercegovino zvezali po železni cesti, kajti kakor hitro bi se jim to posrečilo, so naravnost zvezani tudi z Adrijo. Iz tega namena nameravajo napraviti železnico iz Obrenovca ob Savi po Kolubarski dolini do Valjeva in od ondot do Zvornika ob Drini, kjer se bo taista sklepala z Bosansko progo Doboj-Tuzla-Zvornik, ktera seveda je tudi še-le v mislih, ki se bo pa prav za gotovo zgradila. Ker bo Sarajevo v naravnostni zvezi s Hercegovino-Metkovičem-Raguzo ali Dubrovnikom in toraj z adrijskim morjem, bo tudi Srbija v naravnostno če tudi posredno dotiko z njim stopila, kajti Doboj je na glavni Bosanski progi, ki do Sarajeva drži. To bo druga spojitev srbske kraljevine z Adrijo. Nič manj kakor na teh dveh progah ležeče je pa Srbom na tem, da se zgradi po sosednjem Sremu in Slavoniji Sremsko-Slavonska železnica, ki se bo sklepala nekje z ogrsko južno državno progo Reka-Zagreb-Budapešt. Kedar bo ta železnica dodelana, kar menda pri sedanjih razmerah tudi ne bo celo večnost trpelo, tedaj zvezala se bo Srbija tudi na severozapadu naravnost z morjem in sicer na Reki. Reka, Dobrovnik in Solun so toraj bodoča pristanišča, kjer se bo nakladalo in razkladalo blago našim sosedom Srbom namenjeno; da bo Avstrija oziroma Hrvaško-Oggerska tudi svoj rebah pri tem imela, nam pač ni treba posebej omenjati, ker je to v trgovini že navada. Naj le Avstrija gleda, da se polasti kmalo še tretje luke — Solunske!

Framasoni so si v *Belgiji* krinko raz obraza potegnili in so se pokazali, kakoršni so, in kakoršne že dolgo časa poznamo. Omenili smo že, da je Bruseljska framašonska univerza praznovala svojo petdesetletnico. Mimogredé omenimo, da to framašonsko ognjišče, kjer se najhujši zagrizenci naše sv. vere izgojujejo, katoliško belgiško ljudstvo še s svojim denarjem vzdržuje. Dijaki so veliko dvorano ob priliki te slavnosti okrasili s framašonskimi znamenji, velikemu mojstru framašonske lože so pa v znamenje pripoznanja njegovega vrhovnega pokroviteljstva izročili srebrno palčico. Po dijaškem slavnostnem govoru, v katerem so se francoski brezverci v zvezde kovali, francoski krvoloki, kakor Robespierre, pa za izgledne državljane proslavljali, oglašil se veliki mojster belgiških framašonov, grof Goblet d'Alviella in pravi, da palčico sprejme v znak moči, s katero se dandanes framašonstvo v človeški družbi odlikuje, kar je za njo pravi blagoslov. Poznal sem ljudi, ki so z Diderotom govorili, „da se mora poslednji kralj obesiti na črevih poslednjega duhovna“ in tisti ljudje so sedaj jako spretni notarji in juristi postali in se za svoja prejšnja načela ravno tako malo brigajo, kakor za svojo mladostno ljubezen. Vi pa, dijaci, ne dajte nikdar, da bi vam v srcih ugasnil ta idealni plamen, brez ktereга se na svetu nič lepega zgoditi ne more. Ne rečem vam, bodite manj vročkrvni v mladosti, pač pak bodite bolj vroči na starost; liberalizem mora biti ves in cel ali pa ga ni! Zunaj nas in naših prijateljev ni niti poštenja niti nadarjenosti, ni znanosti, ne bogastva in tudi ne obstanka za državno oblast. Uboga mladina, ki imaš take učitelje! Kaj bo s teboj, kaj z bodočnostjo, ako bo od takih sleparjev zavisna! Da so Bruseljski velikosolci svoje veselje do vrha spravili, brzojavili so svoje sočutje rogovilastim svojim tovarišem v Madrid in Kijev, na kar so jeli sami po ulicah razgrajati, da do belega dne ni bilo miru. Iz tega se pač vidi, da za dijake po univerzah nered provzrokovajočimi nekdo drug tiči, framašoni namreč, in ti ne bodo še kmalo mirovali. Njih namen je zgoraj naveden Diderotov izrek: „Qu'il fallait étrangler le

dernier des rois avec le boyaux du dernier des prêtres“; do tedaj je pa še daleč!!!

Ker so angleške novine že večkrat jako odločno grajale pomanjkljivost angleške vojne mornarice, dale so povod *Francosom*, da so si oni jeli o svojem pomorskem položaju misliti in so prišli do jako navadnega sklepa, da ni vse zlato kar se svetí. „Sedemdeset torpilérjev imamo, pravi „Figaro“, in vendar bi jih ne mogli več na boj postaviti, kakor k večem dvajset; vse drugo je raztreseno po morji, na Kitajskem in v Madagaskarji. Bog ne daj, da bi nas kaka velelast napadla od morske strani; še braniti bi se ne mogli dostojno, kajti naša moč na morji je v trenutku bolj razerpana, kakor pa ona na suhem. In tudi naše velike ladije, naše oklopnice, kaj pa te? Slabe, silno slabe, in malo jih imamo v srednjem morji. Naša eskadra ondi namreč obstoji iz admiralne ladije „Colbert“, ktera se pa ne more v poštev jemati, kajti ravno pred enim mesecem so jo razorožili; iz oklopnice „admiral Duperré“, ktera je res izvrstna, vendar pa potrebuje marsikakih sprememb. Dalje je v tej eskadri ladija „Devastation“, ktera se še v svojem življenju na morji ni nikdar obnesla; dve stražniški ladiji, ki vsled svoje teže, niste niti za boj, niti za vožnjo ugodni. Vse drugo, kakor so „križarji“, torpednice in avizne ladije, plava po kitajskem vodovju. Naj toraj vlada gleda, da nas ta ali oni sosed ne bo zgrabil nepripravljenih, kakor smo ravno sedaj.“ Na Francoskem se sedaj ni bati kakega napada ne od leve ne od desne. Ako bodo oni svet pri miru pustili, se tudi ostali svet ne bo zmenil za nje. Sploh imajo pa že toliko posla na vse roke zunaj in znotraj države, da jim pač ne bo časa ostajalo, na to misliti, kjer bi se še razun Kitaja dali norci briti in burke vganjati.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 24. novembra. („Mixed-Pickles“.)

Redko kedaj pridem v našo stolnico slovensko, a še takrat, ko jo zbog svojih opravil obiščem, ne vzamem seboj najboljših vtisov. Tako me je pred nekaj časom nujen popravek vzdignil iz moje samote ter prestavil med zidovje prebeljene Ljubljane — ne morem reči bele, ker v njej ni vse tako, kakor bi moralo biti in se na videz kaže. V vseh zadevah javnega našega narodnega življenja bi nam morala svetiti z lepim zgledom, nas deželane vspodbujati k posnemanju in nas vtrjevati v doslednjem izpeljevanju narodnih zahtev. A žal, temu ni tako, kakor sem se deloma prepričal sam, deloma pa izvedel od zanesljivih prijateljev. V dokaz tega naj me opravičijo naslednje opazke:

Kolikrat so naši časniki že povdarjali: uradujmo v materinščini — in vendar narodne korporacije še greše zoper to bistveno načelo; vaš narodni magistrat večinoma uraduje še nemški, slovenski dopisi so bolj bele vrane in le bolj v podredjenih, manj važnih zadevah. — Kupčijska zbornica, zastopnica slovenske dežele, še zmirom jaha staro švabsko kljuso. — Menil sem, da kaj veselejšega zvem o tisti oblasti, ktere podredjeni stan je že toliko storil za narodnost slovensko, a varal sem se tudi tu; tudi cerkvena oblast še pestuje s sladko nemščino, ki se jej je tako k srečju prirasla. — Pot me je peljala memo nunske cerkve — bila je ravno nedelja in šolska maša,

Vor deren Aug' allein sie hüllenlos erscheint,
Die sie in sanften Bund um sich vereint.

Res da se umetnost dá poosebiti, in lahko mislimo, da si je pesnik to dovolil; a glejmo dalje in bomo videli, da kar je krščanstvu, to je Schillerju umetnost, namreč odrešenica človeštva iz robstva in barbarstva, ona rešila je od pogube človeško dostojnost:

Durch euch (Künstler) entfesselt, sprang der Sklave
Der Sorge in der Freude Schoos.
Jetzt fiel der Thierheit dumpfe Schranke
Und Menschheit trat auf die entwölkte Stirn
Und der erhabene Fremdling, der Gedanke,
Sprang aus dem staunenden Gehirn,
Jetzt stand der Mensch

Ona človeku tudi razum razsvetlila, ker

Nur durch das Morgenthor des Schönen
Drangst du in der Erkenntniß Land.

Ona ga očistila grde poželjivosti:

Und die befeekende Begierde
Von deinem zarten Busen abgewehrt.

Ga učila dolžnosti in pokazala mu čednost:

Die Güttige, die deine Jugend
In hohen Pflichten spielend unterwies.
Und das Geheimniß der erhab'nen Tugend
In leichten Räthseln dich errathen liess

i. t. d.

Česa ni tedaj činila umetnost, kar krščanstvo

uči, da je činil njegov božji Početnik? Da, da, to se mi je zdelo vedno preveč, pravo malikovavstvo umetnosti.

J. Recimo bolje, človeka samega. Ne, ne, bomo trezni in ne dajmo se vpijaniti od nemškega idealizma: umetnost ni sama na sebi nič, je le stvaritev človeška in zatoraj tudi ona kakor človek in ves človeško podvrženo Bogu in njegovim zakonom, ali da govorimo z družimi besedami: umetnik tvarjajoč svoj umotvor mora, kakor vsak drug človek, naj čini kar koli hoče, paziti, da ne žali v ničemer npravstvenih zakonov.

M. In kateri so ti npravstveni zakoni?

J. Da pred vsem prizná nad svetom in človeštvom najviše bitje, ktero imenujemo Boga, osebnega nadsvetnega Boga, pravim. Tukaj ne govorim kot kristijan, ampak edino kot človek, zatoraj veljá to za vse umetnike, dasi morda ne priznavajo pravice, ki je v krščanstvu razodeta. Tako bitje mora vsakdo priznati, ker brez njega je npravstvenost brez vse podloge, nemogoča reč. Najviše bitje, ki je vstvarilo človeka, da se prosto razvija in slednjič v njem najde svojo večno srečo. A priznati mora ob enem v človeku tudi dušni princip in prosto voljo, ker brez tega je isto tako nprav prazna reč, nemogoča, ker le s prosto voljo se more človek odločiti za najviše bitje in staviti čine, po katerih se bliža svojemu

koncu. In prav to je, kakor smo že dokazali, pravi vzvišeni poklic umetnikov, da ne pusti človeka na nizki zemlji in ne tlači ga k tlam, ampak ga povzdiguje, spodbuja in navdušuje, da se iz te nižave dvigne v one vzorne višave, kjer je njegov pravi dom, kamor ima enkrat dospeti; a tega absolutna umetnost ne more činiti, ako ne prizná Boga, osebnega Boga, ki človeka ljubi, ako ne prizná človeka prostega, ki mu je mogočnost po najvišem hrepeneti. In kako bo mogel kaj takega doseči umetnik, ki taji človeku prosto voljo? Kjer te ni, tam je vse zastonj spodbujati, navduševati, ker že tako mora vsakdo to delati, k čemur ga ali zunanja sila priganja ali notranja moč. In kdor taji Boga osebnega? Okleniti se mora panteizma ali idealističnega ali materijalističnega in tako razlagati si vse čine človeške kot take, ki izhajajo iz splošne v vseh posamnih bitjih bivajoče in živeče svetovne moči, kar lahko drugače rečemo, priznati mora temno osodo, ki neodvnljivo določi vsa dejanja človeška. A tak umetnik ne le da ne bo navdušil k blagim činom, ne bo povzdignil srea, ampak potlačil bo človeka odrezal mu peruti, s katerimi bi imel v visočine zleteti, vlenobil bo duhá, umoril in zatrl vso delavnost. O osoda, nesrečna, duhomorna osoda!

M. In takih osodnih umetnikov menda v naših časih med Slovenci ne manjka.

stare spomine na šolsko dobo obudit, podal sem se noter, meneč, da začujem tū domači sladki glas, oznanujoč sv. blagovest naši nadepolni mladini, a tudi tū sem se varal. Glejte, v tem obziru smo pa Dolenjci v svoji „metropoli“ (da rabim izraz, kateri se zdaj tako pogosto čita v naših časnikih že skoro o vsaki vasi) že vas prekosili. Dolenjski gimnazijalni mladini v Novomestu se božja beseda oznanjuje slovenski — in ne strmite, cerkev se še ni podrla, kar jo je oblastna nemščina zapustila. Ne vem sicer natanko, kako je do tega pametnega, pedagogičnega koraka prišlo, a čulo se je, da se je treba le ganiti, pisati, prositi... pa gré. Kak vzrok pa to zadržuje pri Ljubljanski nižji gimnaziji, ki je po novi uredbi tudi slovenska, ali saj ima biti slovenska; in učencev je več kot $\frac{3}{4}$ slovenskega pokolenja? Ali bi tem materna beseda ne segala bolj v srce? Radovedni smo, koliko vejo taki prvo in drugošolci od pridige povedati? Pa ne, da bi se pri vas tudi tū ravnali po onem načelu: ker je tū večina otrok slovenska, mora biti šola nemška... Šel sem v stolnico, pa tudi ondi sem naletel ravno ko se je nemška pridiga začela... oziram se po poslušalcih, a malo jih je in še med temi tū in tam v klopi sedi kaka dušica, ki se jej že po obrazu pozná, da slovnične nemščine prav ne umé, a tudi Ljubljanskega „tajča“ z lece zastonj pričakuje. Težak stan za govornika! Prostori prve stolnice na slovenski zemlji so ravno takrat najbolj prazni, ko se v nji obhaja poglavitna služba božja. Saj tako sem slišal od več ljudi pripovedovati. Stolnica se pa ima gotovo ravnati po množini prebivalstva mesta in dežele. *) — Za drugi dan bila je naznanjena slovenska predstava v deželnem gledališču. No, si mislim, zgoda si preskrbi vstopnico, da ne ostaneš na cedilu, saj itak ne boš imel kmalo prilike stopiti v ta muzin hram; ker so predstave le redke, bo gotovo vse natlačeno od Ljubljanskih narodnih obitelj. In ko pravodobno vstopim in čakam predstave (ki se je memogredé opomnjeno, prav dobro vršila), ogledujem si poslušalstvo, ki ni bilo kaj obilno. Prijatelj, ki je reden obiskovalec slovenskih predstav, mi omeni, da je navadno tako; tudi on, je rekel, opazuje mnogo narodnjakov, ki jih vedoma ni videti pri domačih predstavah. In tako mi je bilo jasno, zakaj so vsi naši časniki sosebno ptujce z dežele opozarjali na slovensko gledališče, dobro vedoč, da domačinci ne store svoje dolžnosti. Oj mlačnost!

Slavno vredništvo! Kaj pomaga, če vi slovenski časnikarji zmirom pisarite, to in ono zahteva naša narodna ravnopravnost, to je treba odpraviti, ono vpeljati, ... če pa potem možje, ki so po vaših nazorih izvoljeni, zatajé svoja načela in se naše zadeve vodijo naprej v starem nemškem duhu?!

Ako pridem v drugič v Ljubljano in se pre-

*) S tem pa nikakor nočemo (gotovo tudi pisatelj noče) prezirati tū živeče Nemce. Tudi za-nje mora prečast. škofijstvo skrbeti; ker tudi oni imajo svoje dušne potrebe in pravica tirja, da se jim zadostuje. Bi mar li ne bilo mogoče, n. pr. v nemški cerkvi popolno službo božjo za-nje osnovati, t. j. pridige in krščanske nauke? Poslušalcev bi menda ne manjkalo. Vredn.

J. Dosti, dosti jih je, a o tem hočem drug pot kaj več govoriti. Rekli smo, da mora umetnik vpodobljaje višo vzorno resničnost človeka povzdigniti, da se vspne z nizke zemlje v nebeške visočine gledat in vživat nadzemske lepote. To pa, kar človeško dušo kvišku unese, so čuli, oni so, rekli bi, peruti, na katerih človek kvišku vzleti. Čute vzbuditi in tako človeka povzdigniti, to je in mora biti lastno umetnosti. Kaj so namreč prav za prav čuti? So neka bistvena vzmožnost človeške duše, ktera zmožnost se mora ločiti kakor od razuma tako tudi od volje. Lastno je namreč človeški duši, da se dá vplivati od zunanjih predmetov; te vpoznavši ali pojemši, se čuti k njim vlečeno, ali pa od njih odvrnjeno, kakor ji ali ugajajo ali ne. In to je, kar prav za prav znači bistvo čuta, vzmožnost namreč od vpoznanega predmeta vlečen ali odvrnjen biti, ta pasivnost človeške duše, kteri je podvržena po vpoznanji predmeta. A ta pasivnost v tem ko prešini in zavzame dušo, jo tudi probudi in vzdrami v njej tudi druge vzmožnosti; naenkrat se v duši vse vzbudi in ona pasivnost preide kmalu v aktivnost; nastopi razum, ki jame prikazen presojeti, nastopi volja, ki po tem, kar je razum spoznal, začne zavestno predmet ali želiti, ljubiti ali pa sovražiti. (Dalje prih.)

pričam, da so se naše narodne razmere na boljše obrnile, potem vam bom z veseljem to poročal.

Dolenjski samotarec.

Loški potok, 23. nov. Ker se noben ne oglasi od tukaj, primem jaz enkrat za pero, da napišem par vrstic za velečenjeni Vaš list.

Odkar smo dobili meseca maja t. l. novega župnika, č. g. Antona Žgura, se je pri nas v tako kratkem času vse spremenilo. Vsakdo se čudi novemu g. župniku, kako so mogli v še ne treh mesecih tako ogromnih popravil in prenovil pri farovži in farovških poslopijih zvršiti.

Farovž je dobil vse drugačno lice od zunaj in znotraj tako, da je veselje gledati. Vodnjak, ki ni vode držal, se je ometal s cementom. Popravila sta se živinski in svinjski hlev ter naredil v skednji nov pod. Vsa ta popravila so stala ogromno svoto, menda okoli 1500 gold. če ne več. In glejte vse to storili so faranje z veseljem, ker visoko čislajo in cenijo neumorno delavnega, za dušni in časni blagor svojih faranov zelo vnetega svojega župnika. Ko so si g. župnik vredili svoj stan, lotili so se precej novega dela. Naredili so nov mirodvorni križ in ž njih navduševanjem se je napeljalo novo pokopališče, ktero so z mirodvorim križem vred blagoslovili na vseh Svetnikov dan. Kakor se čuje, dobé sedaj v farovž štiri mizarje, ki bodo čez zimo delali nove cerkvene klopi in spovednice iz hrastovega lesa, ki so ga pred tremi meseci nakupili okolo Lašče in domú izvoziti dali.

Pred kratkim časom smo zapazili pri nas nekega podobarskega mojstra, kakor se nam je pozneje povedalo, g. Ozbiča iz Kamnika, s katerim so se bajé g. župnik zmenili za nov veliki altar iz angleškega cementmarmorja za 2500 gold., ki pa bode z vsemi pritliklinami vred stal, kakor čujemo, nad 3000 gld.

Za tako draga in ogromna dela je pač treba povzetnega duha in poguma, kakoršnega imajo naš gosp. župnik.

Kakor vidiš, dragi čitatelj, se bode pri nas do meseca avgusta prih. leta, kakor smo čuli, tedaj v enem dobrem letu, odkar so novi gosp. župnik pri nas, tudi v cerkvi vse preobrnilo: cerkev bo dobila nov kinč, krasen in dragocen veliki altar, spovednice in stole.

Iz Tržaške okolice, 25. novembra. (Nekaj banki „Slaviji“ na uho.) Vsi slovenski listi priporočajo občinstvu, naj podpira prvo slovansko podjetje „Slavijo“, občno zavarovalno društvo. Dasi vsak rodoljub zná, da to je prav in dobro, ker tudi tukaj veljá: „svoji k svojim“, je vendar težko navduševati se za banko „Slavijo“, ker ima premalo ljubezni do — žepov zavarovalčevih. Da je to resnično, naj opomnim, da se n. pr. plača pri „Slaviji“ skoraj polovico več za isti znesek, kakor pri „Assicurazione generali“ v Trstu. Ako se zavaruje n. pr. za 2000 gold. se plača za pet let:

Pri „Slaviji“:
od 5 let zavarovalnine 15% . . . 15 gld. — kr.
Odbitka je 20% 3 „ — „
Toraj 12 gld. — kr.
upravna pristojbina — „ 60 „
knjižica — „ 20 „
gasilem — „ 24 „
Skupaj 13 gld. 04 kr.

Pri „Assicurazione generali“:
od 5 let zavarovalnine 7 gld. 95 kr.
Odbitka je 20% 1 „ 59 „
Toraj 6 gld. 36 kr.
upravna pristojbina 1 „ — „
knjižica — „ 57 „
gasilem — „ 13 „
Skupaj 8 gld. 06 kr.

Razloček je toraj 4 gld. 98 kr.

Na mali razloček bi se ne gledalo, to pa je preveč. To se pravi na domoljubje našega siromašnega naroda predrzno grešiti. Tudi „Slavija“ naj bi se domislila, da „roka roko vmiva“. Nerač sem zapisal te vrstice, ali dolžnost je, ljudstvo varovati škode.

Kaj je „Slaviji“ storiti, da bode koristila sebi in narodu, lahko sprevidi sama, če hoče. —b—.

Iz Štajarskega, meseca novembra. (Šolske zadeve. Davkarije. Pripravnica. Več ur krščanskega nauka.) Pri nas jeli so običajno razpisovati učiteljske službe zavolj postranskih šol, kojim duhovščina ne more zadostovati s tem, da se sposobnost dokaže v podučevanju krščanskega nauka. Duhovščina v prvi vrsti ne želi, da bi bila nadomeščena

pri podučevanju, temveč le želi postranske šole skrbeti kolikor mogoče, kjer ni vidna posebna potreba. Upamo več podpore v šolskih zadevah od državnega zbora skupno za vso Avstrijo v zunanosti, n. pr. različnost počitnic se ne prilega vsakemu kraju, ker so različne, in učenec ljudske šole počitnice celó zgubi; enakomernost počitnic za celo državo za vse šole više in niže je dobrodeljna na vsako stran, ker so na tak način vsi otroci skupaj na strani starišev pri delu ali pri odgoji, kar je vsekako važno. Vpisovanje redov se zniža na dvojkratno.

Denarno ministerstvo hoče štediti s tem, da davkarje nastavlja po nižjih štacijah začasno le in nikar stalno, in ako je res na Spodnjem Štajarskem više od drugod; mi pa sodimo, da pristoji kakor pri Pipinnovemu celotno ime, ki ima posel in službo, plačila pa, ako bi bile posamezno prevelike se lahko skrejšijo. Pravili so, da se je dosedaj osobno rado „šparalo“ pri davkarjih in duhovnikih, gledé prvih pa poslanci lahko poprašajo in poravnajo.

Za Celje se je bila predlagala in otvorila za Slovence menda nemška pripravnica „Vorbereitungsschule“ za gimnazije; Slovenci so toraj kaj družega dobili nego so prosili; prosili so za paralelne razrede, dobili pa pripravnico in podaljšano šolo. No, to nam je itak znano, pa Slovenec ni za vse sposoben po sedanjem mnenji, v resnici pa po vsem Slovenec ni zaostal v poduku za Nemcem ter še tega v uku tujih jezikov prekosi. Sploh pa mislimo, da tudi vsak Nemec ni sposoben le po rodu samem za latinsko šolo, toraj zná pripravnica povsem biti potrebna Nemcem in Slovencem ali pa nobenemu. Bomo videli, kaj bo skušnja govorila, gotovo nasprotno glavi, v kateri se je bila ona misel izplodila.

Karlonov govor o polajšanju šol in katehitičnih razmerah je bil izvrsten, konec pa o pomnoženju katehitičnih ur nam ne sodi; naj bi bil na Gorenjem Štajarskem katehet, ki bi še prevzel več ur, da načrtanemu širjemu osnovu v okom pride; pri nas so katehetje po mestih in na deželi preobloženi kakor „S. P.“ poročá in posamezni sedanjim uram ne morejo zadostovati, da se pri izpraznenju učiteljskih služeb že tirja sposobnost krščanski nauk nadomestovati. Vprašanje je, je-li je bolje več ur nasvetovanih v tujih rokah ali malo v lastnih in duhovščina se zanima za sledno.

Domače novice.

(Mil. knez in škof Ljubljanski, dr. J. Missia) dobili so iz Rima potrjilna pisma in bodo v Gradcu 7. decembra posvečeni, v Ljubljani pa 14. decembra, t. j. 3. nedeljo v adventu slovesno intronizirani. K posvečevanju prideta v Gradec škof Lavantinski in pomožni škof Solnograški; iz Ljubljane pa gresta tje v imenu stolnega kapiteljna preč. gg. kanonika dr. Čebašek pa stolni župnik Urbas.

(Katoliška družba) pričela je večeraj zvečer zopet svoje zimske večere s podučno - zabavnim berilom, ktere bo vsako sredo nadaljevala. Zbralo se je lepo število društvenikov v prijazni sobi, kjer jih je pozdravil društveni predsednik, mil. prošt g. dr. Anton Jare, in je takoj na to prevzel večerno berilo, ki je trajalo celo uro. Kljube temu, da je bila tvarina jako obširna, poslušali so jo zbrani udje od začetne črke do poslednje pike jako pazljivo, ker je bila — zanimiva. Mil. gosp. prošt kazal nam je v jako primerni obliki katoliške povesti iz življenja krščanske družine, kako se dá lepo v taisti svoj namen, za ktereга smo vstvarjeni, zasledovati, ter pač po marsikateri britki skušnji in žali uri konečno tudi doseči. Blizo osmih bil je kazalec na uri, ko je podučno gradivo poteklo in se je nekaj družabnikov razšlo, drugi so pa še ostali. Taistim družabnikom, katerim bi ne bilo še morda znano, bodi povedano, da so društveni prostori udom vsak dan odprti, lepo zakurjeni in jim je ondi mnogo katoliških častnikov na razpolaganje. Naj se jih nihče ne ogiba, komur le čas dopušča, dobiček ne bo izostal.

(Vesela novica.) Dr. Otmar Purtscher, zdravnik za oči, napravil je v Celoveu lastno kliniko, kjer zdravi bolnike na očeh. Dne 13. novembra, ravno na svoj 71. rojstni dan, podal se je na to kliniko slovenski poslanec č. g. prof. Einšpieler. V manj ko dveh minutah je bila bela mrena srečno odrezana. Peti dan potem je bolnik že dobro razložil človeka ali drugo stvar, in 24. t. m. je zdravega očesa zapustil kliniko. Kdor ima tedaj mreno ali

kako drugo bolezen na očeh, mu gorko priporočamo dr. Purtscherja v Celovcu. („Mir“.)

(Dnevni red javne seje mestnega odbora), ktera bode v petek, 28. dan novembra 1884. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. — II. Poročilo odsekov ad hoc združenih gledé zakona, s katerim naj bi se priklada za normalno-šolski zaklad raztegnila tudi na Ljubljano. — III. Finančnega odseka poročilo: a) o ukazu c. kr. finančnega ravnateljstva z 28. dne decembra 1882, št. 15548; b) o izidu občnega skontriranja, ktero se je vršilo v 13. dan novembra; c) o vspehu javnega licitiranja mestnega zemljišča (drevesnice) na Tržaški cesti. Za veljavno sklepanje v poslednji točki je potrebna navzočnost vsaj dvajset mestnih odbornikov. — IV. Stavbinskega odseka poročilo: a) o določitvi stavbinske črte Viljem Mayer-jevi hiši na sv. Petra cesti; b) o načrtu za reguliranje ceste v mestni log. — V. Šolskega odsega poročilo: a) o ustanovitvi ljudske šole z nemškim učnim jezikom; b) o učiteljici Ernestine Kernove prošnji za petletnico; c) o računu dotacijona za tukajšnjo c. kr. veliko realko za l. 1883. — Potem pride v tajni seji najprej na vrsto: vzprejem občanov in meščanov.

(Doktor prava) postal je dne 8. t. m. na graškem vseučilišču gosp. Valentin Krisper, sin znanega narodnjaka gosp. Valentina Krisperja. Dr. Krisper nastopil je službo odvetniškega koncipijenta pri dr. Moschétu v Ljubljani.

(Ni dobro dneva pred večerom hvaliti.) Včeraj smo se pobahali z južnim vremenom, čegar prvi dihljeji so se že dopoldne čutili in glej, kakor zanašče zmrznilo je preteklo noč skoraj huje, kakor popred. Je že križ, vremenski prerok ima navadno — smolo. Sicer se pa tolažimo, da se še celó „pratika“ zmoti, ki je tega posla že vendar vajena.

(„Slov. Narod“) je bil včeraj že zopet zasežen. Zakaj, ne vemo.

(Tudi znamenje časa ali kali?) Čuli smo ob priliki — kedaj, ni treba, da bi povedali — naslednji dvogovor, ki nas je — priznati moramo — jako neljubo dirnal! A.: Kako je li to, da imajo vsi Ljubljanski dnevnik pri slovenskih predstavah v deželnem gledališču prav spredaj sedeže, edinega „Slovenca“ so nekam bolj zadej porinili? B.: To je za to, ker je „Slovenec“ „f. . . .“ list, in se kakor tak ne bo pečal s kritiko. Zatoraj so si dotični gospodje mislili: „za malo peniz malo muzike!“

(Iz Lavantinske škofije.) Administrator za dekanovino Novocerkev imenovan je vis. čast. gosp. Gajšek. Okrožnica, ki je duhovnikom naznanjala dotično poročilo, bila je — slovenska. Naš dopisnik to omenja zavoljo tega, ker so do sedaj vsi dopisi od strani tamošnjega dekanovinskega urada bili nemški. Dalje se nam javlja, da je č. g. kaplan Purgaj iz Prihove prestavljen v Žreče.

(Mučeniki) zaradi svoje avstrijske zavesti smejo se imenovati učiteljski pripravniki v Kopru. Bilo je na dan sv. Elizabete, ko je nekaj slovanskih pripravnikov v Kopru, ki so ravno prosto imeli, praznovalo god presvite cesarice v gostilni „Al Vaporetto“. Peli in razgovarjali so se in bili so sploh dobre volje na pošten način, ki se mladini ne sme zameriti. Ko konečno nek iz Novega Mesta rojen dijak zaigra cesarsko pesem na klavirju, in nekteri lahonski zagrizenci tisto zaslišijo, so takoj pripravnikom zobé pokazali. Pripravniki so se hoteli vsakemu prepiru ogniti, plačajo, kar so pojedli in popili in odidejo.

Lahoni šli so takoj za njimi in prvi, ki je bil najbližje dijaku, ki so zunaj gostilne nekoliko postali, sune najbližnjega dijaka s tako silo pod rebra, da ga je na tla pobil. Na to pride iz krème bivši Koparski župan dr. Gambini in razžaljivo nad dijaki zareži, da naj se domu poberejo. Dijak Novomeščan ga vpraša zakaj jih domu goni, dr. Gambini pa v žep po nož seže in z njim dijaka po čelu česne, da se je v krvi na zemljo zgrudil, na kar so ga še drugi tjekaj pritekli Lahoni na tleh ležečega pretepali in suvali. Z veliko silo se je revež domu priplazil. Krvavi napad se je naznanil šolski oblasti, ktera bo menda vendar napravila potrebne korake, da bodo olikane suroveže prišli in zaslužno kaznovali. Tako daleč smo toraj že prišli v Avstriji, da so se jeli ljudje, ki ljubezon in spoštovanje do priljubljene cesarske rodovine javno kažejo, javno pobijati. To dejanje, za ktero v nobenem slovarji ni

primerne besede, zasluži eksemplarne kazni! Kljub temu se pa Lahonom po Primorji vse mogoče prednosti v Trstu na merodajnem mestu dovoljujejo, če tudi javno kažejo, da smrtno sovražijo Avstrijo, našo cesarsko rodovino in vse tiste, ki imajo še zadosti poguma, da se javno za njo potegujejo.

(V Istri.) v tej tužni Istri ne bo še bolje, vsaj tako dolgo ne dokler bo imel ondi Lahon prvo besedo, Slovan pa nobene, ali pa k večjemu na paši, kedar je sam in ima priložnost pogovarjati z rujovečo burjo ali pa s svojim pesom. V Sovinjaku so pokopali ondašnjega župnika č. g. Jelenca. Čez nekaj dni pride tjekaj njegov nečak in mu hoče v hvalen spomin postaviti kamen na grob. Se vé, da je imel kamen v hrvaščini napisano, kdo da pod njim leži. Pa ta opravičena zadeva je bila povod, da je lahonski župan v Sovinjaku nečaku prepovedal na grob kamen postaviti. Nagrobni kamni na pokopališčih so neme priče o narodnosti in narodni zavednosti kakega kraja, če tudi bi se tu pa tam človek silno vrezal, ko bi hotel narodno zavest tega ali onega mesta po nagrobnih spominkih in njihovih dopisih soditi. Tako je na Primorskem prijazna vas Nabrežina odločno in odlično narodna, ima celó lastno čitalnico in vrlo izvežbane pevce; pokopališče njeno ima pa vendar-le mnogo sicer jako lepih nagrobnih kamenov z laškimi napisi. Prej ko ne se je tudi zagrizen „irredentovec“ v Sovinjaku zbal neme priče nagrobnega spominka, ki bi molče pričal, da ondi Slovani prebivajo.

(Spremembe pri višjih) kažejo se na Goriškem. Sluti se, da bo dvorni svetnik baron Rechbach, ki je v Gorici za okrajnega glavarja, dobil „plavo polo“ in da pride na njegovo mesto baron Conrad-Eibesfeld, sin-naučnega ministra, ki je sedaj okr. glavar v Spljetu in Slovanom pravičen. Barona Rechbacha, pravijo, da bo spravila mrzla sapa v pokoj, ki iz Srbije vleče zaradi Ajdovskih žandarjev, ki so srbskega nadporočnika g. Stibila-Vukasoviča pri svojih stariših bivajočega sem in tje kakor hudo-delea vlačili. Nadporočnik gosp. Vukasovič moral je menda cel škandal, ki se mu je na Goriškem pred dobrim mesecem primeril, opisati svoji vladi, in ta je storila svoje korake.

Razne reči.

— Koliko izdá Angleška za Egipt. G. Courtndy je v občni zbornici rekel, da stroški Angleške za Egipt v preteklih šestih letih do konca februarja letošnjega leta dosega svoto 4,250.000 sterlingov, tako-le razdeljenih: 1,877.000 za vojno, 1,809.000 za ladijeve, 64.000 za civilno upravo in 500.000 za stroške pri ekspediciji 1882.

— Vznemiri na otoku Skye (največjem otoku Škotske na severnem njenem obrežji) so se pričeli proti lastnikom zemlje. Osemsto crofters (kmetov) z gorjaci oboroženih je razglasilo to-le: „Dvignite se proti nasilnikom. Zahtevajte povrnitve svojih tirjatev. Ustavite se tiranstvu lastnikov. Imejte „landlords“, kapitaliste in vlado za sovražnike, ki vas tlačijo in nečloveške zakone vporabljaajo. Podprite brzojave, železne ceste. Rušite lastnino kriveev. Brez deleža ste: delujte. Bog hrani narod!“ V Inayor so razdrli jedno hišo.

Telegrami.

Gradec, 26. novembra. Danes pričelo se je s slovesnostjo kopanje temelja za novo tehniko v navzočnosti dostojanstvenikov oblastnij, sekovškega knezoškofa z duhovščino in mnogoštevilnega ljudstva.

Linc, 27. novembra. Škofu Rudigieru je slabeje; noč je bila brez spanja. Tresel ga je mraz.

Braunschweig, 27. novembra. Windhorst izjavil je včeraj sodnji za Kumerlanda nastop dedščine.

Berolin, 27. novembra. Stanley je napijal pri banketu civilizaciji krščanske Evrope, kateri je osrednja Afrika namenjena.

Tuji.

25. novembra.

Pri **Matiči**: Reiling, trgovce, iz Monakova. — Pach, Deininger, Hoek, Gerber, Weidinger, Kolbl in Danzinger, trgovci, z Dunaja. — M. Millonek, trgovce, iz Celovca. — Alb. Höller, c. k. častnik, iz Ljubljane.

Pri **Slonu**: Bollag, Kopstein, Wirl in Kulka, trg. pot., z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Cecilija Klasura, zasebnica, iz Celovca. — M. Tomec, posestnik, iz Starega trga.

Umrli so:

25. nov. Neža Ungarn, delavka, 80 let, Kravja dolina št. 11, oslabljenje.

26. nov. Franca Janežič, strojevodjeva udova, 57 let, sv. Jakopa trg. št. 10, jetika.

V bolnišnici:

25. nov. Ana Kermec, delavčeva hči, 4 mes., Bronchitis capillaris.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

27. novembra.

Papirna renta po 100 gl.	81 gl. 55 kr.
Sreberna „	82 „ 75 „
4% avstr. zlata „renta, davka prosta	104 „ 05 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 85 „
Akcije avstr.-ogerske banke	870 „ — „
Kreditne akcije	299 „ 50 „
London	123 „ 20 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 78 „
Francoski napoleond.	9 „ 76 1/2 „
Nemške marke	60 „ 15 „

Od 26. novembra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl. 65 kr.
4% „	95 „ 30 „
„ papirna renta 5%	90 „ 15 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 104 „ 75 „
Länderbanke	104 „ 10 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	575 „ — „
„ državne železnice	306 „ 25 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	212 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 125 „ 25 „
4% „ „ 1860	500 „ 135 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 173 „ 25 „
„ „ 1864	50 „ 173 „ 25 „
Kreditne srečke	100 „ 179 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109 „ 50 „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 60 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ 50 „

Ravnokar je izšla in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

Mladega Gašparja
življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil

J. S. Gombarov.

(Ponatis iz Slovenca.)

V osmerki 128 str. — Cena 30 kr.

Čitalnična Restavracija v Ljubljani.

Udano podpisani slav. p. n. občinstvu uljudno naznanja, da je začel točiti izvrstno

staro rumeno vino

grasčaka g. **K. Rudež-a** in izvrstno

Puntigamsko salonsko pivo

à la Pilsen.

Za obilen obisk se toplo priporoča

(1) **Ivan Cesarić** restavrant.

Častno diplomu: v Zürichu 1883.

Zlato svetinjo: v Nizzi 1884, v Kremsu 1884.

Svirála

(Spielwerke),

ki 4—200 komadov svirajo, brez ali pa s posebnim povdankom, z bobničem, zvončki, kitarico, rajskimi glasovi, harpo itd.

Sviralne skrinjice

(Spieldosen)

od 2—16 komadov; dalje: stala za smodke, švicarske hišice, albumi za slike, pisalna priprava, omariče za roko-vice, obtežniki, vaze, tabačnice, mizice za mojskre, steklenice za vino in pivo, stoli itd. Vse na sviranje. Vedno najnovejše in najzborniške, posebno pripravno za božične darila, priporoča

F. H. Heller
v Bernu na Švicarskem. (2)

Le kdor naravnost od nas naroči, dobi pravo blago; cenilnike s podobami pošiljamo franco.

„Ljubljanski list“ 27. novembra 1884. op. 30. 1884. Izdajatelj po pravici odgovoren za vse, kar v njem pride na svet, ne odgovarja za vse, kar v njem pride na svet, ne odgovarja za vse, kar v njem pride na svet.